

1. Vad är samhällslära?

Demonstrera

När många människor samlas för att protestera mot något eller stöda något.

Informationssamhälle

Ett samhälle där vi fritt kan sprida information genom till exempel tidningar, radio, tv, internet eller sociala medier.

Norm

En oskriven regel för hur vi ska uppföra oss, alltså göra i olika sammanhang.

Rättssamhälle

Ett samhälle där domstolar avgör vem som är skyldig eller oskyldig till ett brott och lagen är lika för alla.

Samhälle

En grupp människor

och den omgivning de lever i.

2. Hur styrs ett land?

Kommun

Ett område med en egen politiskt vald styrelse som sköter om den lokala självstyrelsen.

Militärjunta

En grupp militärer som tagit makten i ett land.

Monarki

Ett land som har en kung, drottning eller kejsare som statschef.

Nation

Människor som knyts samman av en gemensam identitet, till exempel språk, historia och kultur.

Republik

Ett land som har en president
som statschef.

Presidenten väljs genom val.

Statsskick

Hur ett land styrs
och vem som har makten.

Suverän stat

Ett självständigt land.

Teokrati

Ett land där de som styr landet anses
ha fått sitt uppdrag direkt från Gud.
Detta kallas också gudsvälde.

3. Vad är demokrati?

Auktoritär regim

Ett annat ord för diktatur, alltså ett land, som har en ledare eller en liten grupp människor som bestämmer allt.

Demokrati

Där alla medborgare som uppfyller vissa krav får vara med och bestämma genom att rösta. Genom röstningen väljer folket vem som ska styra landet.

Diktatur

En ledare eller en liten grupp människor har all makt och folket får inte bestämma någonting.

Direkt demokrati

Människorna röstar själva i olika frågor utan att välja representanter.

Folkomröstning

En omröstning där medborgarna får rösta direkt i en viss fråga.

Korruption

När politiker eller människor med makt använder sin makt för att själva få fördelar på ett oärligt sätt.

Oberoende

Någon eller något som inte är beroende av andra, som bestämmer själv utan att påverkas.

Opposition

De som tycker annorlunda än ledarna.
De partier som inte sitter med i regeringen kallas oppositionspartier.

Representativ demokrati

Ett land där medborgare väljer
de personer som ska bestämma i landet.

Yttrandefrihet

Alla har rätt att uttrycka sin åsikt
utan att kränka andra.

4. Minoriteter i Finland

Antiziganism

Att ha rasistiska fördomar mot romer.

Diskriminering

Att behandla en person sämre än en annan person, för att hen tillhör någon viss grupp, till exempel annat kön eller annan folkgrupp.

Finlandssvensk

En finländare som har svenska som modersmål.

Fördom

En negativ inställning till människor. Inställningen bygger på det personen tror, inte på fakta.

Majoritet

Den grupp som är störst,
alltså de som är flest.

Minoritet

En grupp som har färre medlemmar
än en annan grupp.

Nationalspråk

Det eller de språk
som förknippas med ett land.

Sametinget

Ett folkvalt samiskt parlament
som fungerar som samernas riksdag.

Språkö

Ett litet område där människorna
talar ett annat språk än det språk som
människorna runt omkring området talar.

Urfolk

Folk som levt på samma plats
genom historien före det
att länderna kolonialiserats.

De har egen kultur, eget språk
och egna sedvänjor.

5. Ingen får bli diskriminerad

Bisexuell

En person som blir kär i personer oberoende av deras kön.

Etnisk

Något som hör ihop med en folkgrupp eller med dess kultur och traditioner.

Funktionsvariation

Olikheter i fråga om hur kroppen fungerar.

Heterosexuell

En person som blir kär i personer av det motsatta könet.

Homosexuell

En person som blir kär i personer av sitt eget kön.

Rasism

Att ha fördomar som riktar sig mot människor på grund av deras etniska bakgrund eller hudfärg.

Sexuell läggning

Berättar om en person blir kär i personer av motsatt kön eller samma kön.

Transperson

En person som upplever att hens biologiska kön inte är rätt.

6. Rättigheter och skyldigheter för finländska medborgare

Adoptera

Att bli förälder till någon annans barn enligt lagen.

Allemansrätt

Alla människors rätt att vistas respektfullt i naturen, även om vi inte äger marken.

Medborgare

En person som tillhör ett visst land och har de rättigheter och skyldigheter som landet kräver.